

Sygn. akt III Cz 192/21

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie Sądu Okręgowego Henryk Brzyzkiewicz

Katarzyna Banko

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2021r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. O.

przeciwko A. C. i B. C.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek zażalenia Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach

na postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 lutego 2021 r., sygn. akt I C 954/19

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie poprzez jego uchYLENIE.

SSO Katarzyna Banko SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyzkiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 25 lutego 2021r. zawiesił postępowanie na mocy art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania karnego prowadzonego przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, sygn. akt IV K 147/20, w zakresie, w jakim to postępowanie objęte jest czynami na szkodę K. O..

W uzasadnieniu wskazał, że powódka, wnosząc o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, opiera roszczenie na nieważności umowy sprzedaży zawartej z pozwanym w dniu 29 października 2010r. mającej wynikać z dwóch alternatywnych przyczyn: pozorności przejawiającej się w tym, iż rzeczywistym celem zawarcia umowy było zabezpieczenie spłaty udzielonych pożyczek przy wykorzystaniu przymusowego położenia lub ze sprzeczności tej umowy z zasadami współżycia społecznego. Powódka powołuje się w toku postępowania w szczególności na wykorzystanie przez pozwanego jej przymusowego położenia, stosowanie gróźb doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i uzyskanie świadczenia rażąco niewspółmiernego.

Następnie Sąd wskazał, że zdarzeń z okresu poprzedzającego zawarcie umowy z dnia 29 października 2010r. dotyczy postępowanie karne, które toczy się obecnie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach pod sygn. akt IV K 147/20. A. C. zarzucane jest popełnienie przestępstwa na szkodę powódki jako czyn z art. 304 k.k., art. 191 § 2 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k. oraz art. 65 § 1 k.k. Sąd wskazał, że czyn zarzucany pozwanemu jest bezpośrednio związany z umową sprzedaży z dnia 29 października 2010r. i uznał, że wynik procesu karnego toczącego się przeciwko A. C. w zakresie czynów zarzucanych mu przeciwko K. O. będzie miał zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszego procesu.

Uznając, że ujawniony czyn wymagający ustalenia na drodze postępowania karnego niewątpliwie wywiera istotny wpływ na rozstrzygnięcie procesu cywilnego o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, zwłaszcza przy uwzględnieniu jego charakteru, a mianowicie udziału w nim Prokuratora i wskazania sądu II Instancji w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 lutego 2013 roku (sygn akt III Ca 2076/17) o powinności rozważenia podjęcia czynności z urzędu.

Zażalenie na to postanowienie wniósł Prokurator Okręgowy w Gliwicach zarzucając obrazę prawa procesowego, a to art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c., polegającą na zawieszeniu postępowania z tego powodu, że ustalenie ujawnionego czynu w drodze karnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy o uzgodnienie w sytuacji, gdy prawidłowa ocena obu postępowań sądowych - karnego i cywilnego wskazuje, że nie zachodzi pomiędzy nimi zależność w rozumieniu naruszonego przepisu, która sprowadzałaby się do prejudycjalnego charakteru postępowania karnego prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach przeciwko A. C. i B. C..

Na tych podstawach wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione.

Z dyspozycji art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. wynika między innymi uprawnienie Sądu do zawieszenia postępowania w sytuacji ujawnienia czynu, którego ustalenie w drodze karnej lub dyscyplinarnej mogłoby wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 lipca 2020r. (Sygn. akt II CSK 608/19) warunkiem zawieszenia postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 jest przekonanie sądu, że ustalenie czynu w drodze karnej może wywrzeć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej w tym znaczeniu, że zachodzi prawdopodobieństwo wydania wyroku skazującego, którego ustalenia co do faktu popełnienia przestępstwa będą wiążące w postępowaniu cywilnym (art. 11), jak i wówczas, gdy ustalenia poczynione w postępowaniu karnym mogą wzbogacić materiał faktyczny i dowodowy, oddziałując na ocenę dowodów i kierunek rozstrzygnięcia sprawy cywilnej. Podejmując decyzję o zawieszeniu postępowania sąd powinien kierować się względami celowości, uwzględniając motywy wskazane w omawianym przepisie i interesy stron postępowania, w tym spodziewany czas trwania postępowania karnego i prawdopodobieństwo wydania w nim wyroku skazującego, stan zaawansowania postępowania cywilnego, a także charakter sprawy cywilnej, a w szczególności znaczenie jej szybkiego rozstrzygnięcia dla strony.

Wskazać należy, że taka sytuacja, co do zasady, może zachodzić gdy podstawą odpowiedzialności pozwanego jest czyn niedozwolony, natomiast w sytuacji, gdy podstawa odpowiedzialności pozwanego jest inna (np. niewykonanie umowy), to choćby czyn stanowił przestępstwo, fakt ten nie wpływa na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. Również samo toczenie się postępowania karnego nie stanowi przesłanki zawieszenia postępowania. Konieczne jest ustalenie, że w razie zapadnięcia wyroku skazującego nastąpiłoby związanie (ustaleniami tego wyroku skazującego) sądu w postępowaniu cywilnym wpływające na jego rozstrzygnięcie. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2013r. (I PK 14/13))

Przedmiotem niniejszego postępowania jest uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Powództwo to, wytoczone na podstawie przepisu art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece ma na celu ujawnienie właściwego stanu prawnego nieruchomości w księdze wieczystej. W świetle przedstawionych przez powoda okoliczności faktycznych koniecznym było ustalenie, czy umowa o sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa była wadliwa. Dla oceny tej okoliczności nie jest konieczne uzyskanie orzeczenia prejudycjalnego albowiem Sąd cywilny jest władny sam ocenić, czy oświadczenie woli było wadliwe, co z kolei przenosi się na ustalenie czy powództwo jest uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c.

SSO Katarzyna Banko SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz